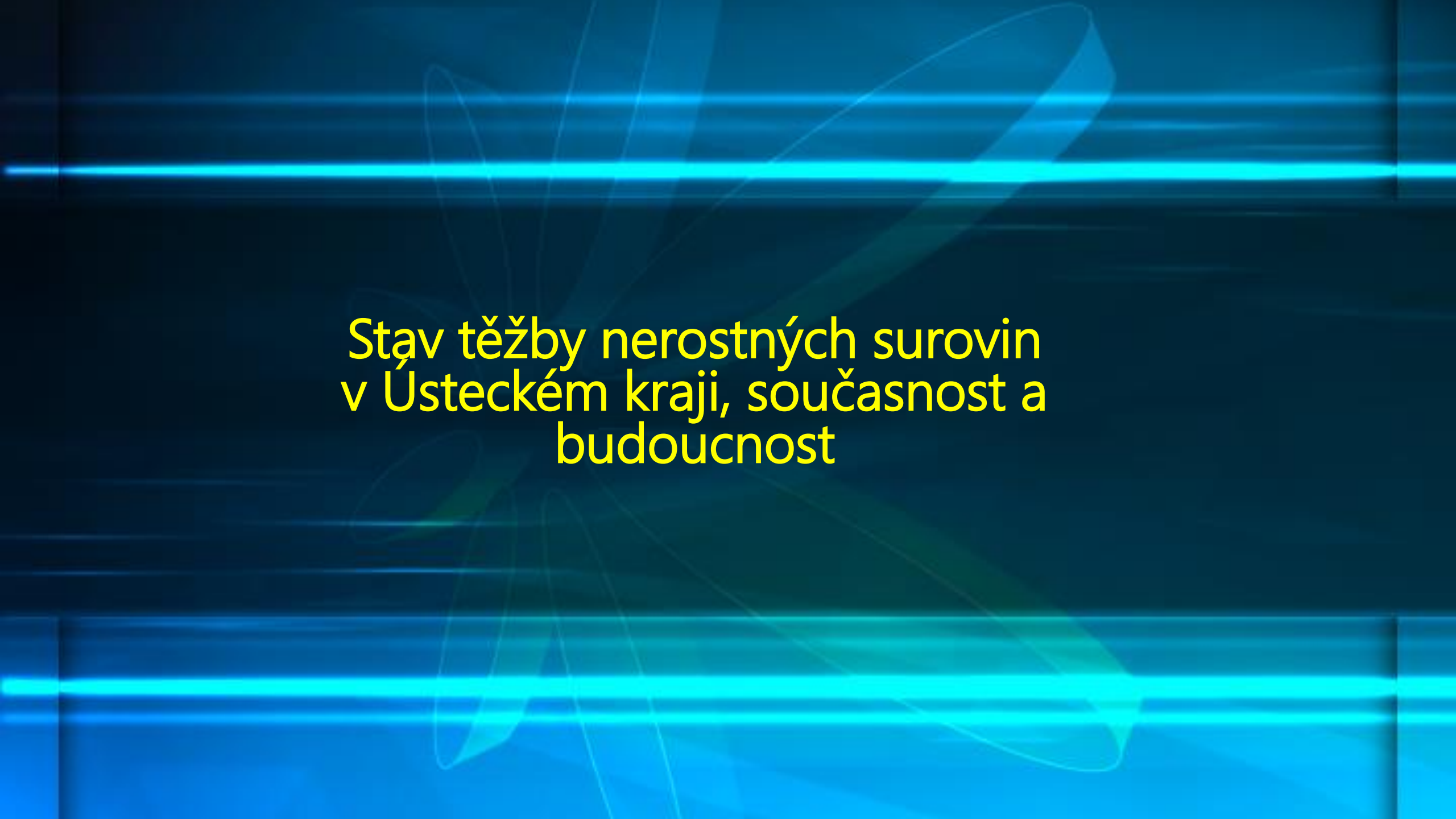
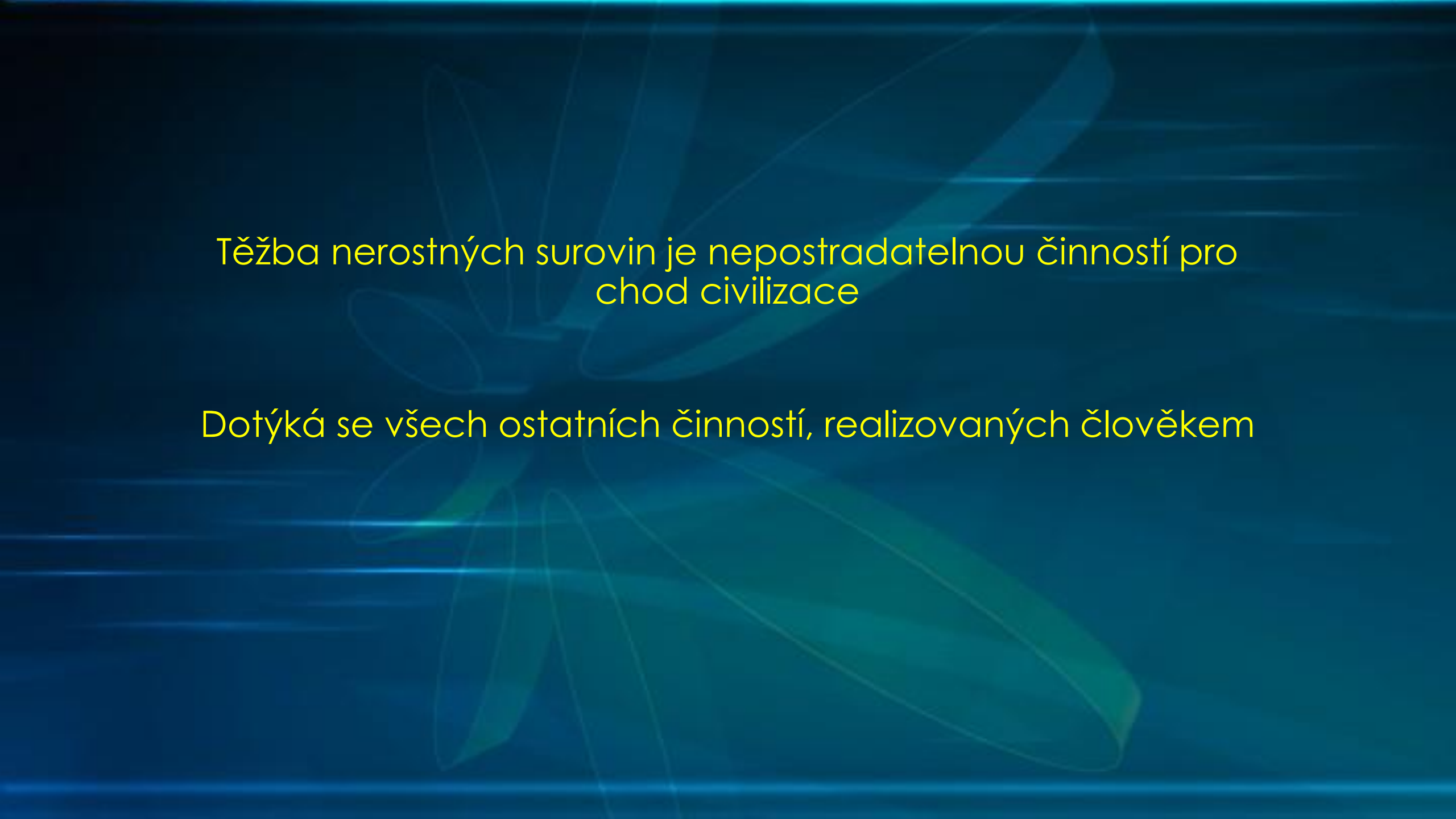

Stav těžby nerostných surovin v Ústeckém kraji, současnost a budoucnost

Těžba nerostných surovin je nepostradatelnou činností pro
chod civilizace

Dotýká se všech ostatních činností, realizovaných člověkem

Druhy těžených nerostných surovin v Ústeckém kraji

Energetické suroviny

Nerudní suroviny

Rudy (?)

Energetické suroviny - hnědé uhlí

V Ústeckém kraji je hnědé uhlí těženo v Severočeské hnědouhelné pánvi, v níž je cca 850 km² uhlonosných z celkové plochy 1420 km² této terciární pánve, tvořené sedimenty.

V posledních letech je výše těžby ve znamení setrvalého poklesu, s ročním maximem v roce 1984, cca 75 mil.t., v současnosti s roční těžbou ve výši cca 26 mil.t. V posledním období se poptávka v souvislosti s energetickou krizí zvyšuje.

Hnědé uhlí je v Ústeckém kraji těženo celkem ve čtyřech povrchových velkolomech – ČSA, Vršany-Šverma, DNT a Bílina.

Výrobní druhy hnědého uhlí

Těžené hnědé uhlí se dělí zejména dle výhřevnosti, a to na:

Tříděné uhlí, tvořené výrobky, označenými jako Kostka 2, Ořech 1 a Ořech 2, používanými k vytápění maloodbytem (obyvatelstvo). Ořech 2 v současnosti nabývá na důležitosti a je zvyšován jeho podíl v celkové výrobě, z důvodu možnosti jeho spalování v nových, automatizovaných a ekologičtějších typech domácích kotlů. Zbytek, podsítné z této výroby, je označováno jako Hruboprachy a je používán v teplárnách pro výrobu a distribuci tepla.

Energetické, tj. méně výhřevné uhlí, směřující do tepelných elektráren k výrobě elektrické energie. Tento druh uhlí je v současnosti v těžbě uhlím převažujícím.

Ukončování těžby hnědého uhlí

V České republice je v současnosti deklarováno několik časových horizontů, ve kterých by se mělo dobývání hnědého uhlí z ekologických důvodů zcela ukončit a výroba elektrické energie by měla být nahrazena výrobou z jiných zdrojů.

2038 – datum, doporučené „uhelnou komisí“

2033 – datum, deklarované současnou vládou ČR

2030 – datum, požadované různými ekologickými spolky

Nerudní suroviny - rozdělení

Stavební suroviny

Keramické suroviny – kaolin, cihlářské suroviny

Ostatní suroviny – bentonit, kaolín, cihlářské suroviny, jíly, cementářské suroviny, fluorit, baryt, pyrop

Stavební suroviny

Stavební suroviny

- Přírodní kamenivo – písky, štěrkopísky
- Drcené kamenivo - kamenolomy

Stavební suroviny jsou naprosto nezbytnou surovinou při stavební činnosti. Ať už se jedná o dopravní, průmyslové, soukromé či jakékoliv jiné stavby.

Přírodní kamenivo – písky, štěrkopísky

Jedná se o velmi používaný typ suroviny, jako podkladové vrstvy liniových staveb, plniva betonů a malt apod.

V Ústeckém kraji je v současnosti povolena těžba v rámci hornické činnosti v 11 pískovnách, z toho je provozovaných 9 pískoven, v rámci činnosti prováděné hornickým způsobem je povolena těžba v 12 pískovnách, z toho je provozovaných 9 pískoven.

Další ložiska zde existují, převážně v místech stávajících či minulých říčních toků, a jsou přiměřeně chráněna.

Drcené kamenivo – surovina z kamenolomů

Jedná se opět o velmi používaný typ suroviny, s velmi podobným použitím jako kamenivo přírodní. Navíc lze některé druhy těžných hornin použít i pro speciální výroby, zejména ve sklářském a keramickém průmyslu.

V Ústeckém kraji je v současnosti provozovaných cca 25 kamenolomů, z toho s probíhající těžbou celkem 19 kamenolomů (6 je v režimu zajištění lomu). Další ložiska zde existují a jsou přiměřeně chráněna.

Z těchto 19 kamenolomů se jedná o 13, na kterých probíhá výroba stavebního kameniva. Zbýlé těží kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu nebo speciální kamenivo, např. pro keramický a sklářský průmysl.

Drcené kamenivo – surovina z kamenolomů

Ze 13 kamenolomů, těžících stavební kamenivo v Ústeckém kraji, jsou před dotěžením zásob 4 kamenolomy. Některým z nich by bylo možné vydat povolení k rozšíření těžby na okolní pozemky, kam zasahují např. okraje zásob.

Jak v případě rozšíření stávajících nebo povolení nových kamenolomů, tak i u dalších ložisek nerostných surovin existuje v současnosti velmi negativní vnímání jednak exploatace stávajících těžeben a zejména případné otvírky těžeben nových. V kombinaci s vysokými požadavky, kladenými legislativou, toto znamená velmi obtížnou pozici těžaře i povolujícího úřadu při otvírce nových provozů.

Drcené kamenivo – surovina z kamenolomů

Těžená surovina:

Drcené kamenivo – bazalt, fonolit, křemenec

HaUKV – bazalt, tefrit, porfyr, pískovec, granit, dolerit

Ostatní suroviny - bentonit

Surovina je těžena na Mostecku a na Podbořansku. V Ústeckém kraji je evidováno značné množství ložisek bentonitu, jsou spjaté s výskyty bazických terciérních vulkanitů.

Použití ve slévárenství (výroba forem), stavebnictví (speciální hmoty pro těsnící účely, pro výplachy vrtů..) a jako stelivo pro domácí zvířata.

V současnosti je bentonit těžený v Ústeckém kraji ve třech lomových provozech.

Ostatní suroviny - kaolín

Surovina je těžena na Chomutovsku a na Podbořansku. V Ústeckém kraji je evidováno značné množství ložisek kaolínu, jsou spjaté s výskyty kyselých vulkanitů a metamorfitů.

Použití v keramickém průmyslu pro jemnou a hrubou výrobu, v papírenství atd.

V současnosti je kaolín v Ústeckém kraji těžený ve třech lomových provozech.

Ostatní suroviny – cihlářské suroviny

Surovina se nachází na mnoha místech Ústeckého kraje. Ne všechna surovina je ale použitelná pro dnes vyráběné výrobky, tj. pro tzv. tenkostěnné zboží. Proto byla značná část ložisek zrevidována a vyjmuta z evidence. Dnes jsou jako vyhrazená ložiska evidována pouze čtyři.

Použití v cihlářském průmyslu.

V současnosti je surovina v Ústeckém kraji těžená ve dvou těžebních pro jednu cihelnu.

Ostatní suroviny – jíly

Surovina se nachází na mnoha místech Ústeckého kraje. V současnosti je těžená jedna lokalita. Např. nadložní zeminy na uhelných ložiskách, těžené jako skrývka, jsou tvořeny z velké části jíly, vhodnými pro keramickou výrobu, jejich roční produkce, zakládaná na výsypky, se pohybuje v řádech desítek mil. m³.

Použití v keramickém průmyslu.

Ostatní suroviny – cementářské suroviny

Surovina se nachází na mnoha místech Ústeckého kraje, v minulosti byly hojně využívány i její menší výskyty pro výrobu především vápna. V současnosti je surovina v Ústeckém kraji těžená jedním lomem.

Použití pro výrobu vápna, cementu a dalších stavebních pojiv.

Ostatní suroviny – fluorit, baryt

V minulosti hlubinným způsobem hojně těžená surovina. Ložiska jsou v Ústeckém kraji evidována čtyři, z toho tři byla těžena v minulosti. V souvislosti s útlumem hlubinné těžby, následujícím po roce 1989 byla těžba na nich zastavena.

Použití pro chemickou výrobu, v lékařství, zatěžkávadla atd.

Ostatní suroviny – pyrop

Těžený povrchově v Českém Středohoří u obce Podsedice ze štěrkových náplavů.

Použití pro výrobu šperků.

Rudy

V minulosti byla v Ústeckém kraji exploatována celá řada ložisek rud, především rudy železa, olova, zinku, stříbra, cínu, wolframu.

Vzhledem k typu rud a k rozsahu jejich těžby v minulosti můžeme konstatovat, že se kromě posledních dvou jmenovaných kovů dnes nelze vážně zabývat obnovou těžby rud, vzhledem k neekonomičnosti takovýchto záměrů. V minulosti hojně využívaná ložiska především rud olova a stříbra, zejména v oblasti Krušných hor, lze i přes skutečnost, že celá řada z nich není dotěžena a nachází se zde neustále určité (velmi malé a rozptýlené) množství zásob těchto kovů, považovat za dnes netěžitelná. Jedná se o zbytkové zásoby v historických revírech, např. Hora sv. Šebestiána, Hora sv. Kateřiny, oblast Hrob – Mikulov, Telnice atd.

Rudy – cín, wolfram

V Ústeckém kraji, pokud mluvíme o rudách těchto dvou kovů, se jedná prakticky pouze o jediné ložisko, Cínovec. Ložisko bylo těžené v minulosti, první prokazatelná zmínka pochází z roku 1378. Od té doby bylo s menšími přestávkami exploatované do roku 1990, kdy byla těžba zastavena.

Prvotní těženou surovinou byl cín, ke kterému se v 19. století přiřadil i wolfram, do té doby na ložisku považovaný za škodlivinu, způsobující ztrátu cínu při tavbě.

Rudy – cín, wolfram, lithium..., současný stav

V současnosti je netěžené ložisko Cínovec předmětem průzkumu a prvotních povolovacích procesů (EIA, ZÚR ÚK).

Ke kovům cín a wolfram přibyl i nejlehčí kov – lithium, nacházející v současnosti poměrně široké uplatnění, především v oblasti ukládání elektřiny.

Průzkum je tedy zaměřen především na tři výše uvedené kovy, neopominutelné jsou však i další prvky, nacházející se na ložisku – niob, tantal, rubidium, cesium...

Rudy – cín, wolfram, lithium..., budoucnost

Záměrem společnosti, vlastníci práva k průzkumu a využití ložiska Cínovec, je dokončení povolovacích procesů do roku 2026 a ke stejnému období zahájit těžbu.

Nezbývá, než doufat, že záměr zdárně dospěje až do fáze těžby a bude tak zahájena nová éra rudného hornictví v Krušných horách a v Ústeckém kraji.

...děkuji Vám za pozornost!